

2011-09-29

BT Kemi Efterbehandling Lägesrapport för år 2011

Bidrag till åtgärder för avhjälpande av föroreningskador avseende f.d. BT Kemi-området i Teckomatorp, Svalövs kommun

Sammanfattning

BT Kemi Efterbehandling har sedan 2007 varit inne i Genomförandeskedet av efterbehandlingen på det norra området. Detta skede avslutades vid halvårsskiftet 2011 och sedan den 1 juli har projektet istället gått in i Etapp 1 av arbetena på det södra området. Detta skede inleder arbetet med efterbehandlingen av det södra området och omfattar inlösen av fastigheter, rivning av byggnader, ytterligare provtagning samt fördjupad utredning främst avseende risker för påverkan på Braån.

Statliga bidrag om sammanlagt 166 miljoner kronor har tidigare beviljats för det nu avslutade Genomförandeskedet. Dessa medel har nu till fullo utnyttjats. Länsstyrelsen har dessutom den 15 juni beslutat att vidarefördela ett första bidrag om maximalt 17 miljoner kronor för Etapp 1. Bidraget avser projektinsatser som genomförs under 2011 och utgör en första del av de sammanlagt 33 miljoner kronor, som Naturvårdsverket beviljat för detta skede.

Under året har arbetet med slutredovisningen av det norra området fortskridit. En slutrapport färdigställdes i början av augusti och kommer att tryckas upp för distribution till berörda. Även slutredovisning enligt anmälan har genomförts och godkänts av Länsstyrelsen i Skåne län.

Efter Länsstyrelsens beslut om bidrag för Etapp 1 har projektet kunnat gå vidare med arbetet på det södra området. Kommunen har påbörjat inlösen av fastigheter och förhoppningen är att de verksamheter som ligger på området idag ska ha omlokiserats under första halvåret av 2012. Projektledningen har även påbörjat upphandlingen av nya konsulter, en process som förväntas vara avslutad i god tid innan årsskiftet.

I övrigt har projektet och kontrollverksamheten löpt i stort sett som planerat. Föroreningshalterna i dräneringsvattnet har sjunkit under de senaste åren, men bedömningen är ändå att vattnet fortsatt måste omhändertas till dess att föroreningssituationen på det södra området är helt utredd.

Tidigare redovisningar

Länsstyrelsen i Skåne län har tidigare vidarefördelat statliga bidrag om sammanlagt 166 miljoner kronor för Genomförandeskedet för det norra området. Dessutom har Svalövs kommun beviljats ett första bidrag om maximalt 17 miljoner kronor för Etapp 1 av arbetena på det södra området. För besluten gäller att en ekonomisk redovisning ska lämnas varje kvartal inom en månad efter utgången av kvartalet. Vidare ska en lägesrapportering ske varje år senast 1 oktober (tidigare senast 1 november) inför revidering av det regionala programmet för efterbehandling av länets förorenade områden.

Sedan föregående lägesrapport, daterad 2010-11-01, har tre kvartalsredovisningar lämnats in för Genomförandeskedet. Dessa är daterade 2011-02-17, 2011-05-05 respektive 2011-08-25. Hänvisning sker till dessa rapporter i fråga om detaljer rörande projektets ekonomi och verksamhet.

Övergång till Etapp 1

Under försommaren upparbetades det sista av de beviljade statsbidragen för Genomförandeskedet. I juni beviljade Länsstyrelsen Svalövs kommun ett första bidrag om maximalt 17 miljoner för Etapp 1. Då arbetena på det norra området dessutom i stort sett är avslutade, beslutade projektledningen i samråd med Länsstyrelsen därför att avsluta det aktuella skedet. Den 1 juli 2011 övergick projektet således från Genomförandeskedet för det norra området till Etapp 1 för det södra området. En särskild redovisning av övergången planeras inges under hösten.

Översikt över utförda arbeten under perioden

Norra området

Slutbesiktning Skanska

Skanska inkom 2011-01-11 med kompletterande handlingar avseende behandlingsresultat för de massor, som ursprungligen skickades till RGS 90 i Danmark. Dessa godkändes av projektledningen och slutbesiktning av Skanskas entreprenad genomfördes i januari.

Slutredovisning Norra området

Projektledningen har skickat en slutredovisning av utförda arbeten enligt anmälan, daterad 2011-02-22 och kompletterad 2011-06-17, till Länsstyrelsen i Skåne län. Länsstyrelsen har i beslut den 22 juli meddelat att man godkänner redovisningen och lämnar denna utan åtgärd.

Även slutrapporten för det norra området har färdigställts och skickades till Länsstyrelsen i augusti. Rapporten planeras att tryckas i ett antal exemplar med förord av Svalövs kommun för distribution till berörda.

Därmed återstår endast den ekonomiska slutredovisningen för det norra området innan slutrapporteringen av arbetena på det norra området kan räknas som avslutad.

Erfarenhetsseminarium

Som ett led i arbetet med slutrapporteringen av det norra området, arrangerade projektledningen den 18 februari ett erfarenhetsseminarium. Syftet var att ge olika aktörer i BT Kemi-projektet tillfälle att ge sin syn på projektets genomförande. De synpunkter som kom fram under och i anslutning till seminariet användes bland annat för bearbetning och komplettering av erfarenhetskapitlet i slutrapporten för det norra området. Samtliga medverkande uppgav att de upplevde erfarenhetsseminariet som mycket positivt och lärorikt och projektledningen planerar därför att se över möjligheterna att ha fler liknande möten framöver, även under arbetets gång.

Garantibesiktning

Återställningen och anläggandet av strövområdet på det norra området genomfördes under 2009. Då garantitiden för entreprenaderna löper ut två år efter slutbesiktningen har det under 2011 blivit tid att genomföra garantibesiktningar av dessa. Garantibesiktning av kontaktledningsentreprenaden och GC-broarna genomfördes under försommaren. Man har även utfört två etableringskontroller av planteringarna på det norra området. Dessa kommer att ligga till grund för garantibesiktningen för anläggningsentreprenaden, som ska genomföras under hösten.

Södra området

Ändring av de övergripande åtgärdsmålen

I samband med att Svalövs kommun och Naturvårdsverket 2002 slöt ett avtal om efterbehandling av BT Kemi-området, sattes sex övergripande åtgärds mål upp, som varit vägledande för projektet. Efter samråd med Naturvårdsverket och Länsstyrelsen under hösten/vintern 2010 har det dock beslutats om två förändringar av de övergripande åtgärds målen enligt nedan.

Den första förändringen gäller delmål 2, som behandlar markanvändningen efter genomförd efterbehandling. Tidigare var målet att det södra området skulle fortsätta användas för kontors- och småindustrilokaler. Detta har nu ändrats så att hela det före detta BT Kemi-området efter genomförd efterbehandling ska användas till naturområde.

Den andra förändringen rör delmål 5, som lyder ”projektet ska öppna för vetenskaplig forskning av såväl miljömässig, teknisk, medicinsk samt social karaktär”. Detta mål tas efter önskemål från Naturvårdsverket bort, då man bedömer att efterbehandlingen inom det norra området har uppfyllt målet i tillräcklig omfattning.

Huvudstudie avseende Södra området

I januari färdigställdes slutligen den huvudstudie (tidigare åtgärdsutredning) för det södra området, som projektet i samarbete med konsulten SWECO tagit fram som underlag till bidragsansökan för åtgärder på det södra området. Huvudstudien redovisar kunskapsläget gällande föroreningsförhållandena på det södra området samt ett antal förslag på åtgärdsalternativ inklusive riskbedömningar av desamma. Huvudstudie avseende Södra området skickades tillsammans med bidragsansökan för Etapp 1 till Länsstyrelsen den 1 februari.

Bidragsansökan Etapp 1

Efter samråd med Naturvårdsverket och Länsstyrelsen beslutades det under vintern att arbetet på det södra området skulle delas upp i tre etapper samt att särskilda bidragsansökningar ska inges för var och en av etapperna. Uppdelningen av arbetet på de tre etapperna kommer att ske enligt följande:

1. Inlösen av fastigheter, rivning av byggnader, ytterligare provtagning och fördjupad utredning främst avseende risker för påverkan på Braån
2. Framtagning av förfrågningsunderlag för efterbehandlingen, anbudsinfordran och utvärdering av anbud
3. Genomförande av efterbehandling och återställning av området samt uppföljning av efterbehandlingen

Den fördjupade utredningen, som ska genomföras under Etapp 1, är till för att i första läget bedöma det befintliga kunskapsläget, därefter att avgöra vilka ytterligare undersökningar som krävs och slutligen att sammanställa gamla och nya data för att få en samlad bedömning av behovet av efterbehandlingsåtgärder.

Avsikten med uppdelningen i flera etapper är att man i den första etappen ska få fram säkrare uppskattningar av behovet av och omfattningen på efterbehandlingsåtgärderna. Därefter ska man i den andra etappen hämta in anbud på utförandet av dessa åtgärder och på det sättet minska osäkerheten inför den slutliga bidragsansökan.

Svalövs kommun insände därför den 1 februari en ansökan om bidrag för Etapp 1 till Länsstyrelsen. Naturvårdsverket beslutade den 24 mars att förstärka Länsstyrelsens åtgärdsram med maximalt 33 miljoner kronor, fördelade under åren 2011, 2012 och 2013, avsedda för objekt BT Kemi. Länsstyrelsen fattade därefter i mitten av juni beslut om att till Svalövs kommun vidarefördela bidrag om maximalt 17 miljoner kronor. Bidraget avser projektinsatser som genomförs under 2011. Beslut kommer senare att fattas avseende de bidrag Naturvårdsverket beviljat på 2012 och 2013 års anslag.

Inlösen av fastigheter

Kommunen har sedan en tid bedrivit förhandlingar med fastighetsägarna på det södra området. I februari nådde man fram till en överenskommelse med en av dessa, Håkan Lans, under förutsättning att statligt bidrag mottogs som kunde täcka kostnaden för inlösen. När beslut om bidrag från Länsstyrelsen erhöles i juni genomfördes även köpet av Håkan Lans fastigheter för sammanlagt 6,25 miljoner kronor och kommunen tog över de hyresavtal som finns på fastigheterna.

I juni månad nådde kommunen även fram till en överenskommelse med ytterligare en av fastighetsägarna, Muhammed Mheisen, om inlösen av dennes fastighet för 1 765 000 kronor. Man enades även om att dennes i egenskap av verksamhetsutövare ska ersättas med 1 320 000 kronor som kompensation för ökade kostnader på grund av flytt av verksamheten.

Diskussioner har också påbörjats med övriga fastighetsägare på området. Inga avtal har ännu slutits med dessa, men kommunen räknar med att man ska kunna nå fram till en lösning under hösten.

Upphandling av konsulter

Projektet står inför det fortsatta arbetet med åtgärder inom det södra området. Omfattningen bedöms bli i samma storleksordning som för det norra området och man har därför beslutat att genomföra en ny upphandling av konsultuppdragen. Förhandsannonsering genomfördes i början av juli och anbudsinfordran offentliggjordes den 14 september. Sista anbudsdag är den 10 oktober och processen förväntas kunna avslutas innan årsskiftet.

Miljökontroll

Revidering av miljökontrollplanen

Under projektets gång har vissa ändringar i miljökontrollen skett. Bland annat rör det sig om anpassning av provtagningsfrekvens samt att vissa grundvattenrör har tagits bort i samband med saneringen och återställandet av det norra området. Dessutom har bottenfaunaundersökningarna, efter beslut vid samrådsmöte i januari, utgått ur miljökontrollplanen.

Projektledningen har därför tillsammans med Sweco och i samråd med Länsstyrelsen tagit fram en reviderad miljökontrollplan, anpassad till rådande förhållanden och den provtagning som i dagsläget utförs. Den reviderade planen ska gälla till dess att en ny miljökontrollplan för det södra området har tagits fram och godkänts.

Dräneringsvattnet

Sedan arbetet med saneringen av det norra BT Kemi-området startades har föroreningsnivån på vattnet i dräneringssystemet sjunkit. Mängden föroreningar som pumpades med dräneringsvattnet till Landskrona reningsverk beräknas ha varit 7,6 kg för år 2010.

I den riskbedömning som gjordes i den huvudstudie som avslutade 2004 bedömdes att Braån klarar av en belastning från BT Kemi-området på cirka 9 kg/år. Därmed är föroreningsmängden i dräneringsvattnet nu nere på en nivå som ligger under detta åtgärds mål.

Det råder dock fortfarande stor osäkerhet gällande belastningen på Braån från det södra området, varför det är svårt att bedöma vad det totala tillskottet från BT Kemi-området till Braån i dagsläget skulle bli om man upphörde med pumpningen. Pumpning från det norra området behöver därför pågå till dess att en värdering av belastningen från BT Kemi-området i sin helhet tagits fram, erforderliga efterbehandlingsåtgärder för det södra området vidtagits och kriterier för avslutning av pumpningen tagits fram och godkänts samt visat sig uppfyllas.

Under vintern ändrades pumpnivån så att mängden vatten, som pumpas till reningsverket i Landskrona, minskades till cirka 20 000 m³ per år vilket bedöms motsvara den grundvattenbildning som sker inom området. Avsikten med minskningen var framför allt att reducera inläckaget från Braån och därmed minska kostnaderna för behandlingen av dräneringsvattnet till reningsverket i Landskrona.

Information

Studiebesök

Under året har fortsatt stor satsning gjorts på att sprida information om BT Kemi till allmänheten. Sedan föregående lägesrapport har informationen gått ut till cirka 400 personer via studiebesök, föredrag eller liknande.

Informationsmöten

Sedan föregående lägesrapport har projektledningen anordnat två informationsmöten för allmänheten i Teckomatorp, den 1 december 2010 samt den 27 april 2011. Under dessa informerade projektet huvudsakligen om planerna för det södra området och rapporterade om läget för bidragsansökan samt de pågående förhandlingarna med fastighetsägarna på det södra området.

Öppet hus

Under det gångna året har projektet vid två tillfällen haft öppet hus i den permanenta utställningen i Torgskolan i Teckomatorp. Det första var i samband med skolornas höstlov 1-5 november, medan det andra tillfället var i samband med julslytningen den 5 december.

Framtida satsningar

Under det kommande året planerar projektledningen att ta fram en skrift om saneringen av det norra området, som dels ska delas ut till de boende i Teckomatorp, dels ska användas i det ordinarie informationsarbetet.

Projektledningen avser också att under 2012 satsa ytterligare på information till skolungdomar. Genom att bjuda in skolklasser på särskilda studiebesök hoppas man kunna föra ut information om BT Kemi och projektet till skolbarn bosatta i kommunen.

Projektledningen planerar även att under det kommande året omarbета och förnya utställningen, som utgör en viktig del i informationsarbetet.

Svalöv, dag som ovan

Lars Bevmo

Tf projektchef

Åsa Andersson

Projektledare